

REPUBLIKA SLOVENIJA

DRŽAVNI ZBOR

Poslanska skupina NSi, SLS, FOKUS

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

t: 01 478 96 70, e: ps-nsi@dz-rs.si, www.dz-rs.si

Ljubljana, 11. 9. 2026

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

Odbor za izobraževanje, mladino in znanost

Mag. Marjeta Šmid, predsednica

ZADEVA: ZAHTEVA ZA SKLIC NUJNE SEJE ODBORA ZA IZOBRAŽEVANJE, MLADINO IN ZNANOST

Na podlagi drugega odstavka 48. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije Poslanske skupine NSi, SLS, FOKUS, SDS, Demokrati in Resnica zahtevamo sklic nujne seje Odbora za izobraževanje, mladino in znanost z naslednjo točko dnevnega reda:

»Zaščita otrok in mladih pred sindikalnim aktivizmom ter varovanje avtonomije izobraževalnega prostora«

Obrazložitev:

V prvem tednu zbiranja podpisov v podporo zahtevi za razpis naknadnega zakonodajnega referendumu o Zakonu o interventnih ukrepih za razvoj Slovenije, smo prejeli več sporočil in slikovnega gradiva glede zelo spornega in politično motiviranega zbiranja podpisov sindikatov na hodnikih slovenskih osnovnih, srednjih in visokih šol.

Gre za nadaljevanje sporne prakse iz letošnje pomladi, saj je bila tematika izpostavljena že v aprilu in maju, ko so dijaki in študentje poročali o prisotnosti sindikalnega propagandnega gradiva na srednjih in visokih šolah. Dijaki in študentje poročajo tako o prisotnosti pritiskov glede zbiranja podpisov, kot tudi o prisotnosti pozivov in propagandnih gradiv na samih hodnikih šol, kar lahko označimo kot prisotnost politično motiviranega in enostransko prikazovanega sindikalnega gradiva med samim izobraževalnim procesom in na samih šolskih tleh.

Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani prisotnost sindikalnih propagandnih gradiv na svojih lastnih hodnikih upravičuje tako: "Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani je Visokošolskemu sindikatu Slovenije na njegovo prošnjo odobrila zbiranje podpisov v prostorih fakultete, saj gre za zbiranje podpisov reprezentativnega sindikata zaposlenih v visokem šolstvu. K temu fakulteto zavezuje tudi Pogodba o zagotavljanju pogojev za sindikalno delo na Univerzi v Ljubljani, ki govori o zagotavljanju strokovne pomoči in drugih pogojev za delo sindikata, npr. uporaba predavalnic in drugih prostorov skupaj s pripadajočo opremo za dogodke v organizaciji sindikata skladno s predhodnim

dogovorom. Evidence o morebitnih podobnih zbiranjih podpisov na fakulteti ne vodimo.”

Tovrstno razmišljanje pomeni, da vodstvo Univerze v Ljubljani, najstarejše univerze v Sloveniji, sprejema in podpira politično pristransko prikazovanje propagande sindikatov mladini, za katere je odgovorna in katerih kritično mnenje je poklicana varovati ter skrbno vzgajati. Enostransko prikazovanje nepreverjenih trditev o prisilnem upokojevanju, o dvigu plač za zgolj en družbeni razred ter o uničevanju zdravstva nujno krši 18. člen Etičnega kodeksa UL, ki med drugim pravi: »Politično oz. drugo agitiranje v prostorih ali na območju univerze, uporaba pedagoškega procesa in univerzitetnih sredstev za politične oz. druge neakademske namene pomenijo kršitev tega kodeksa.« Sindikalno agitiranje spada pod to »drugo agitiranje«. Dovoljevanje enostranskega propagiranja sindikalne interpretacije zakona odpira vprašanje skladnosti z Etičnim kodeksom UL in bi lahko pomenilo kršitev. 7. člen Statuta Univerze v Ljubljani prepoveduje delovanje političnih strank, ne pa tudi sindikatov, ki mladini tik pred vhodom in izhodom iz šole vsili pogled na propagandno gradivo z nepreverjenimi trditvami.

Sindikati ideologije ne vsiljujejo le zaposlenim, ampak tudi mladim in celo otrokom, ki se pred tem ne morejo zaščititi. Mladi niso ne člani sindikatov, niso vsi volivci, pač pa so naši sodržavljanji, katerih dostojanstvo, kritično misel in svobodo moramo ščititi pred enostranskimi manipulacijami. Nagovarjanje študentov s pristranskim propagandnim gradivom so sindikati celo naročili v svojih pisnih članom. Do pritiskov na študente glede podpisa peticije je prišlo tudi s strani visokošolskih profesorjev in profesorice, kar tvori nedopustno kolizijo interesov, saj imajo ti neizmerno moč nad študenti že zaradi fakultativnih obveznosti. Etični kodeks UL narekuje zasledovanje cilja intelektualne neodvisnosti, ki ohranja kritičen odnos do pojavov v socialnem okolju. Na sindikalni nedopustni prisotnosti v slovenskih šolah ni ničesar intelektualno neodvisnega, saj konstruktivnega odnosa, diskusije, razpostavitve večplastnosti raznolikih pogledov na zakon ter zavračanja sleherne apriornosti ni prisotnih.

Če je resnica ena izmed temeljnih vrednot Univerze v Ljubljani, potem ta ne bi dopustila popolnoma enostranskega propagandnega prikazovanja sindikalnih gradiv, ki z nepreverjenimi trditvami širšo resnico prikriva in jo brez možnosti kritične obravnave »prodaja« učencem, dijakom in študentom, kar krši načelo krepitve aktivnega državljanstva. Šole kot javni zavodi, s ponujanjem javno financiranih vsebin javnoveljavnega programa, morajo preprečiti nedopustno organizirano zbiranje podpisov in nameščanje enostranskega referendumskega gradiva v prostorih izobraževalnih ustanov.

Ocenjujemo, da gre za grob poseg v dostojanstvo otrok in mladih, ki bi ga morali skrbno varovati, in zlorabo zaupanja, ki je vzpostavljeno med deležniki v šolskem prostoru. Študentom, dijakom in celo otrokom se na hodnikih ponuja enostranske informacije, sindikati pa izkoriščajo svojo pozicijo moči za širjenje nepreverjenih trditev. Avtonomni prostor univerze se ne bi smel nikoli zlorabljati za nabiranje političnih točk katerekoli interesne skupine.

Naša država je kot podpisnica OZN Konvencije o otrokovih pravicah po 36. členu zavezana otroka varovati pred vsemi oblikami izkoriščanja (kamor bi lahko uvrstili nabor mladine za svoje politično-sindikalne cilje), ki mu v kakršnemkoli pogledu škoduje. Zato ima naša država dolžnost zavarovati otroke pred aktivizmom. Vprašanje skladnosti s Konvencijo odpira tudi dejstvo, da država podpisnica sindikatom dovoljuje pristransko in enostransko propagiranje svojih pogledov na zakon, drugim organizacijam pa tega ne pusti, kar lahko pomeni direktno kršitev 17. člena Konvencije. Vsako prisilno vsiljevanje političnih ali ideoloških prepričanj krši pravico otroka do lastnega mišljenja in dostopa do raznolikih, objektivnih in zanesljivih informacij.

Sodba Kjeldsen, Busk Madsen in Pedersen proti Dansk (1976) je pomemben temelj sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice (ESČP) glede izobraževanja, nevtralnosti države ter prepovedi ideološke ali politične indoktrinacije. ESČP je moralo odgovoriti na vprašanje: »Ali uvedba obveznega predmeta, ki se dotika moralnih/filozofskih vprašanj, krši 2. člen Prvega protokola EKČP, ki določa, da mora država pri opravljanju svojih funkcij na področju izobraževanja spoštovati pravico staršev, da otrokom zagotovijo vzgojo v skladu z lastnim verskim in filozofskim prepričanjem?« Pri tem je izrecno poudarilo razliko med informiranjem (ki je pluralno, uravnoteženo in konstruktivno) ter indoktrinacijo (ki je enostransko, neuravnoteženo in rušilno). Država mora pri izpolnjevanju svojih funkcij na področju vzgoje in poučevanja poskrbeti, da se informacije ali znanja, vključena v učni načrt, posredujejo na pluralističen in kritičen način.

Državni organ, šola ali učitelj ne sme zlorabiti šolskega prostora za vsiljevanje enostranskih političnih ali svetovnonazorskih stališč. Politična, družbena ali zgodovinska vprašanja se mladini lahko in morajo predstavljati, vendar le tako, da se prikažejo različni vidiki in spodbuja samostojno razmišljanje. Politično motivirano agitiranje pri mladini pomeni poseg v pravico otroka do svobode misli in oblikovanja lastnega mnenja ter poseg v pravico staršev, da svoje otroke vzgajajo brez državnega ali paradržavnega politično motiviranega usmerjanja. Primer Kjeldsen tako postavlja načelo, da šola in država ne smeta izrabiti svoje moči in dostopa do mladih za agitacijo ali usmerjanje njihove politične in ideološke pripadnosti. Pouk mora mlade učiti kako razmišljati, ne pa kaj misliti.

Izobešeni letaki Visokošolskega sindikata Slovenije, ki so nameščeni na fakultetah in šolah odpirajo pomembno vprašanje, ali gre pri tem zgolj za zagotavljanje pogojev za običajno sindikalno dejavnost in tehnično omogočanje zbiranja podpisov, ali pa tudi za uporabo prostorov izobraževalnih ustanov za vsebinsko referendumsko kampanjo. Problem tukaj seveda je, da vsebinsko zakon ni vezan neposredno na stroko učiteljev.

Lastna navodila SVIZ iz maja precej jasno kažejo, da ni šlo za spontano aktivnost posameznih zaposlenih, temveč za organizirano akcijo prek mreže sindikalnih zaupnikov. SVIZ je 7. maja sindikalnim zaupnicam in zaupnikom sporočil, da računa na njihovo »podporo in pomoč pri organizaciji« zbiranja podpisov ter jih pozval, naj se v največji možni meri angažirajo in omogočijo podpis čim širšemu krogu zaposlenih. Napovedal jim je tudi podrobnejša navodila in obrazce za zbiranje podpisov. Po sprejetju zakona je SVIZ 12. maja navodila še konkretiziral. Sindikalne zaupnike je pozval, naj se »aktivirajo v največji mogoči meri« ter omogočijo oddajo podpisa čim več zaposlenim, članom in nečlanom sindikata. Zaupniki so morali zbrane originalne podpise zbrati do določenega roka in jih predati predsednikom območnih odborov SVIZ. Še posebej pomembna je objava SVIZ z 18. maja, v kateri se sindikalnim zaupnicam in zaupnikom izrecno zahvaljuje za organiziranje zbiranja podpisov in hkrati zapiše, da je prihajalo do »oviranja in celo prepovedi zbiranja podpisov na delovnih mestih«. To je pomembna potrditev, da je bilo zbiranje organizirano tudi na delovnih mestih, med katera pri SVIZ sodijo tudi izobraževalne ustanove. SVIZ je v tej akciji skupaj z drugimi organizacijami zbral 47.223 podpisov.

Tukaj se poraja pomembna potreba po jasnejši ločitvi med sindikalnim delovanjem v korist zaposlenih, ki je legitimno in mora imeti zagotovljene ustrezne pogoje, ter referendumsko kampanjo oziroma političnovsebinskim nagovarjanjem v prostorih izobraževalnih ustanov.

Ključno vprašanje potem ni, ali sme sindikat delovati na fakulteti ali šoli, ampak ali zagotavljanje pogojev za sindikalno delo avtomatično vključuje tudi uporabo

izobraževalnega prostora za organizirano referendumsko agitacijo in nameščanje enostranskega referendumskega gradiva.

Ali bi vodstvo fakultete pod enakimi pogoji dovolilo namestitev plakatov organizaciji, ki bi pozivala k podpori interventnemu zakonu oziroma h glasovanju ZA? Če ne, je vprašanje politične oziroma referendumske nevtralnosti prostora še toliko bolj relevantno, saj vemo, da imajo politične stranke kot pomembni organizatorji referendumskih kampanj prepovedan vstop v šole.

Potrebno je jasno izpostaviti, da zbiranje podpisov za razpis referenduma ter z njim povezana agitacija s strani sindikatov po svoji vsebini, naravi in ciljih ne predstavljata klasičnega sindikalnega delovanja (kot je varstvo pravic zaposlenih na delovnem mestu), temveč gre za neposredno političnovsebinsko delovanje, ki je po naravi povsem primerljivo z aktivnostmi političnih strank. Ko sindikati v izobraževalnih zavodih nagovarjajo mladino z enostranskimi stališči o zakonodaji in zbirajo podpise za politične procese, vstopajo v sfero političnega boja. Zato je nesprejemljivo in pravno nedosledno, da se za sindikalno delovanje v šolskem prostoru uporabljajo drugačni, milejši standardi. Če velja jasna prepoved političnega in strankarskega udejstvovanja v šolah z namenom zaščite avtonomije izobraževalnega prostora, morajo povsem enaka pravila in omejitve veljati tudi za sindikate, ko ti izvajajo aktivnosti politične narave.

Ko je šlo za državnozborske volitve, je Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje izdalo specifična in stroga pravila o prepovedi soočenj podmladkov političnih strank v šolskem prostoru prepovedana, četudi so bila organizirana po šoli in so jih uravnoteženo organizirali dijaki sami. Takrat se je mladim onemogočilo, da bi slišali različna politična mnenja iz obeh polov. Ko pa gre za interese sindikatov, pa je ta ista avtonomija čudežno pozabljena. Izvajanje sindikalnega aktivizma in enostranske propagande po predavalnicah in hodnikih fakultet ter srednjih in osnovnih šol je popolnoma nesprejemljivo.

Predlogi sklepov

Po opravljeni razpravi predlagamo, da Odbor za izobraževanje, mladino in znanost sprejme naslednje sklepe:

1. Odbor za izobraževanje, mladino in znanost zagovarja pluralnost mnenj in njihovo demokratično ter uravnoteženo izmenjavo na za to določenih mestih, skladna z zakonodajo, pri čemer poudarja, da mora zakonodajni okvir odprti razpravi o pomembnih družbenih vprašanjih dajati prednost tako pred enostranskim aktivizmom kot pred popolno prepovedjo takšnih diskusij.
2. Odbor za izobraževanje, mladino in znanost zavrača zlorabo izobraževalnega prostora in izvajanje pritiskov na učence, dijake in študente v okviru referendumskih in političnovsebinskih aktivnosti sindikatov ter drugih organizacij.
3. Odbor za izobraževanje, mladino in znanost ugotavlja, da je izvajanje referendumskih in političnih aktivnosti sindikatov v prostorih vzgojno-izobraževalnih in visokošolskih zavodov nesprejemljivo ter v nasprotju z načelom avtonomije šolskega prostora.
4. Odbor za izobraževanje, mladino in znanost vodstva vzgojno-izobraževalnih in visokošolskih ustanov poziva, da v okviru svojih pristojnosti nemudoma zagotovijo avtonomnost izobraževalnega prostora, prenehanje nedopustnih sindikalnih ravnanj, odstranitev spornih gradiv in dosledno spoštovanje predpisov, ter da zagotovijo obravnavo prijav sindikalnih pritiskov ter zaščito učencev, dijakov in študentov pred neugodnimi posledicami za njihov izobraževalni položaj zaradi podane prijave.
5. Odbor za izobraževanje, mladino in znanost poziva Ministrstvo za izobraževanje, znanost in mladino, da v sodelovanju z zavodi pripravi pregled primerov zbiranja podpisov ter drugih referendumskih aktivnosti sindikatov v izobraževalnem prostoru. Ministrstvo naj o ugotovitvah in izvedenih ukrepih poroča odboru v 30 dneh po sprejetju tega sklepa, sume kršitev pa posreduje pristojnim nadzornim organom.
6. Odbor za izobraževanje, mladino in znanost poziva Ministrstvo za izobraževanje, znanost in mladino, da v 15 dneh po sprejetju tega sklepa zavodom posreduje pojasnila veljavnih pravil glede uporabe prostorov, nameščanja gradiv in uporabe uradnih komunikacijskih poti za politične in referendumske aktivnosti sindikatov ter drugih organizacij.
7. Odbor za izobraževanje, mladino in znanost poziva Ministrstvo za izobraževanje, znanost in mladino, da preuči potrebo po spremembah zakonodaje ter pripravi predloge za jasno in enotno ureditev političnih, propagandnih in referendumskih aktivnosti sindikatov ter drugih organizacij v vzgojno-izobraževalnih in visokošolskih ustanovah, ob zagotavljanju pluralnosti, avtonomije izobraževalnega prostora in enake obravnave različnih akterjev.

Predlagatelji nujne seje Odbora za izobraževanje, mladino in znanost predlagamo, da se na nujno sejo povabijo:

- Dr. Borut Rončević, minister za izobraževanje, znanost in mladino;
- Mojca Škrinjar, državna sekretarka, pristojna za področje douniverzitetnega izobraževanja in mladine;
- Dr. Rok Strašek, državni sekretar, pristojen za področje visokega šolstva, znanosti in inovacij;
- Dr. Jurij Šink, vršilec dolžnosti glavnega inšpektorja za šolstvo;
- Jasna Rojc, direktorica Zavoda RS za šolstvo;
- Dr. Dijana Možina Zupanc, namestnica varuhinje in vodja zagovorništva otrok;
- Sašo Božič, predsednik Združenja ravnateljev in pomočnikov ravnateljev Slovenije;
- Dr. Kristijan Musek Lešnik, predsednik Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje;
- Dr. Boris Dular, predsednik Strokovnega sveta RS za poklicno in strokovno izobraževanje;
- Prof. dr. Gregor Majdič, rektor Univerze v Ljubljani;
- Prof. dr. Mojca Schlamberger Brezar, dekanja Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani;

V imenu predlagatelja bo zahtevo za sklic nujne seje predstavila poslanka **Iva Dimić**.

Poslanska skupina NSi, SLS, FOKUS

Poslanska skupina SDS

Poslanska skupina Demokrati

Poslanska skupina Resnica

Priloge – dostopno na:

- Statut UL (<https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=STAT233>)
- Pravilnik o izpitnem redu in drugih oblikah preverjanja in ocenjevanja znanja na 1. in 2. stopnji (https://www.ff.uni-lj.si/sites/default/files/documents/Pravilnik-o-izpitnem-redu-in-drugih-oblikah-preverjanja-znanja-1-in-2-stopnja_24.%209.%202025.pdf)
- Etični kodeks UL (<https://www.uni-lj.si/assets/Sluzba-za-pravne-zadeve/Integriteta/Eticni-kodeksi/Eticni-kodeks-UL.pdf>)
- OZN Konvencija o otrokovih pravicah (https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/SRI/Konvencija_o_otrokovih_pravicah.pdf)
- Kjeldsen, Busk Madsen and Pedersen v. Denmark (1976) (<https://www.right-to-education.org/resource/kjeldsen-busk-madsen-and-pedersen-v-denmark-1976>; https://www.right-to-education.org/sites/right-to-education.org/files/resource-attachments/Kjeldsen%2C%20Busk%20Madsen%20and%20Pedersen%20v.%20Denmark%20_1976_En.pdf)
- Sodba ESČP ([https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:\[%22001-57509%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-57509%22]}))
- Sindikati bi referendum o interventnem zakonu, podpise zbirajo kar profesorice po fakultetah, Zanima.me (<https://www.zanima.me/sindikati-bi-referendum-o-interventnem-zakonu-podpise-zbirajo-kar-profesorice-po-fakultetah/>)